

มาตรฐานบริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลผู้ดำเนินการวิจัย

Standard of health promotion for elderly people in Tambon Health Promoting hospital

นางสาวพวงเพ็ญ ชั้นประเสริฐ, นายเอกชัย เพียรศรีวัชรา, นางวิมล บ้านพวน และคณะ
สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society)” ในอัตราที่เร็วมาก เมื่อแบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มตามช่วงวัย พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.8) เป็นผู้สูงอายุวัยต้น (60-69 ปี) ร้อยละ 31.7 เป็นผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ 70-79 ปี) และ ร้อยละ 9.5 เป็นผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปี ขึ้นไป) ซึ่งเป็นวัยที่ต้องพึ่งพาสูงและผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพที่แตกต่างกันดังนั้นการให้บริการดูแลผู้สูงอายุ จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานเพื่อเป็นแนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรผู้ให้บริการ

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาสถานการณ์การให้บริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.)ในปัจจุบัน ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุเกี่ยวกับบริการส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสม และเพื่อกำหนดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในการให้บริการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุสำหรับบุคลากรในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ ในเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกรกฎาคม 2560 โดยใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ในพื้นที่ 4 จังหวัดคือ อุตรดิตถ์ บุรีรัมย์ ฉะเชิงเทราและพังงา

ผลการศึกษา พบว่าร้อยละ 93.8 มีการประเมิน ADL และเก็บข้อมูลบันทึกลงสมุดที่ รพ.สต. ร้อยละ 34.3 มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับ รพ.สต.และอบต. ร้อยละ 73.7 มีการคืนข้อมูลให้ชุมชนเพื่อร่วมวางแผนทำประชาคม และบูรณาการร่วมกับเครือข่ายในชุมชน และชมรมผู้สูงอายุ ร้อยละ 100 มีการดำเนินการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ร้อยละ 89.5 มีการจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ร้อยละ 47.4 มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพ

สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุร้อยละ 76.5 เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และร้อยละ 85.8 ได้รับการดูแล/คำแนะนำในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ เช่นอาหารสำหรับผู้สูงอายุ การให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา คำแนะนำเรื่องสุขภาพ สำหรับการดูแลสุขภาพช่องปากและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับร้อยละ 50

จากการสนทนากลุ่มบุคลากร ระบุว่ากรรมการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุมีการประเมิน ADL โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ มีการอบรม Care giver และ Care manager ทำให้สามารถทำ care plan และมีการเยี่ยมบ้านให้คำปรึกษา และประเมินการทำงานของ care giver โดยทีมสหสาขาวิชาชีพ ผ่านทางเครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย ระบบการส่งต่อของโรงพยาบาลชุมชนหรือโรงพยาบาลศูนย์ ใช้ระบบ Thairefer และระบบ Thai COC แล้วแต่พื้นที่

ปัญหาอุปสรรค คืองบประมาณในการดำเนินการ เช่น วัคซีนไข้หวัดใหญ่ ในกลุ่มเครือข่ายของรพ.สต.มีกิจกรรมการคัดกรองสุขภาพและ อบต.มีกิจกรรมเยี่ยมผู้สูงอายุร่วมกับ รพ.สต.และสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมผ่านกองทุนส่งเสริมสุขภาพชุมชน ในกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุมีกิจกรรมเยี่ยมผู้ติดเตียงร่วมกันกับ อสม. ผู้ดูแลผู้สูงอายุได้ใช้สมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุในการดำเนินงานกิจกรรมคัดกรองและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเช่นการลดหวานมันเค็มผู้ดูแลผู้สูงอายุเห็นว่ากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพสามารถทำให้ผู้ป่วยติดเตียงมีคะแนน ADL เพิ่มขึ้นและสามารถช่วยเหลือตัวเอง กลุ่มผู้สูงอายุได้รับบริการตรวจสุขภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและได้รับสมุดบันทึกสุขภาพมีการใช้สมุดบันทึกสุขภาพ และเห็นว่าสมุดบันทึกสุขภาพมีประโยชน์ และผู้สูงอายุมีปัญหาด้านการเงินที่ต้องการให้หน่วยงานช่วยเหลือการส่งเสริมอาชีพ